

isolada avançada (sovint aprovionada només per via marítima), fou realment dura i penosa. Pel que fa al nom, sembla tractar-se d'un gran arcaisme lingüístic, consistent en un adj. que, en català, de seguida caigué en desús, però es manté més temps en llengua d'oc:

En occità en trobem encara bastants testimonis en textos dels Ss. XII-XIII i fins XIV: *empost*, *-osta* «pénible, embarrassé, maladroït, inconvenient» (PDPF); ex.: «e se'n són a Burla tornat, / car no-y avia mas la costa, / dura, rausta e *emposta*» (PSW VII, 51); ja en Bertran de Born, on *l'empost* s'oposa a *lo benestant*. També en el *Jaufré*: «F. d'A., un malvais hom, cui Dieus destrua! / --- / qu'e'l món no n'à plus mal *empost*, / que fezés vilania plus tost»: aquí amb el matís de 'dur, malànima, temerari'. «La cacosyntheton es trop dura / per qu' es *emposta*, / pero finalment tal riosta / abayshará tala dureza» *Jocs Florals* de Tolosa. Cites més detallades en PSW II, 397.

En fi també en trobem algun exemple en antics poemes catalans: «E lo cel me demostra / que en la terra nostra / sia nova *emposta* / de llonga guerra», on l'adjectiu apareix substantivat en un sentit com 'penes, temps durs' (Turmeda, *Profecia*, xxxii).

Es clar que l'ètimon llatí d'aquest arcaisme és *IMPŌSITA* 'coses imposades forçadament' (*imponere leges, imponere impensam*, Ciceró, Livi, Nepos; fr. *en imposer à quelqu'un, imposture, imposteur*).

En efecte, es comprèn que la fortalesa que allí hi degueren bastir els nostres en temps de R. Bg. III (GGC 738), fou batejada amb aquest arcaisme, exposada com estava al bloqueig i assalts continus dels sarraïns. Confiada a ordres militars (sobretot *Templers*), com que entre aquests abundaven els cavallers occitans, també és possible que això contribuís a la consolidació d'aquest arcaisme, epítetic, que es mantingué més en llengua d'oc que en català.

Podem descartar sense vacil·lació les teories etimològiques en què havien pensat altres (i jo mateix). *VILLA ANTEPOSITA*, que històricament es basaria en el mateix fet històric, hauria pogut donar **antiposta* (no *emp-*), però és un supòsit merament hipotètic, i mal fundat. *IN AMNI POSITA* (o fins una variant *AD AMNEM POSITAM* que *AlcM* cita de l'*Encicl. Espasa*), és òbviamment inconcebible, ja pel fet que l'Ebre és un *FLUVIUM* o *FLUMEN* i mai s'ha pogut qualificar de *amnīs*, el mot que en llatí significa 'riu petit, riera'.

Un nom una mica paral·lel seria el del poble veí *L'Enveja* agregat a Tortosa, que degué ser també un nom de fort avançat que despertava la malvolença o *INVIDIA* dels moros, en circumstàncies històriques semblants: epítet desafiador que li posaren així mateix els cavallers defensors.

Posttoponímic del NL present deu ser el cogn. *Am-posta*, peculiar de CastPna.: car ja se'n citen allí sis individus, en l'a. 1588 (Traver, *Antiigs. CastPna.* 450).

Serra Amunyiado(r), o *Serra de l'~*, te. Cambrils d'Odèn (xxxviii, 158.25). Segons dels detalls topogràfics (que ara no tinc a mà) es podrà judicar si és variant de *munyidor* 'après per on fan passar les cabres

o ovelles per munyir-les (*DECat* v, 846a42); o de *monidor* (*ADMONERE* 'amonestar'), nom del punt on el capellà va a beneir el terme, per posar-lo a cobert de malempsades o de les plagues de «la cuca»; com que Cambrils és molt petit no hi podia haver el campanaret especial que amb tal nom fan en pobles més rics: veg. *DECat* i, 288a17, 8-19 i 287a35-41, 49-53.

L'Amut, te. Vandellòs, V. *Almud*.

An, V. *Valldan* (Bgd. i Sols.) *Anabarri*, V. *Navarri* *Ana*, *Riu ~* o *Riu Sec*, a Betxí (xxix), la semblança amb *ANAS*, nom ibero-romà del riu Guadiana, deu ser mera coincidència; probablement del NP f. *A(n)na*. Potser va amb *Anna*, infra, i *DECat* iv, 876b40-43, car bé hi deu haver aigua allà on neix, per més que sigui *Riu Sec*. També hi ha una *Coma-d'Ana* a Cerdanya (a Grus, 1967), pron. avui *kobədám* amb dissimilació.

L'ANADRAC, Barranquet de l'A., terme Penàguila (xxxv, 49.25), deu ser format amb l'ar. *al-'azraq* 'el blau', amb epèntesi *zr > zdr*; versemblant que s'hi hagi complicat *bandaq* 'barranc': *al-bandaq al-'azraq*, amb haplologia de (*h)anaq azdraq*.

Però no és menys concebible, i és el més probable, que hi hagués al·lusió personal al morisc *Alazraq* 'el blau', capítost de l'alçament morisc de fi S. XIII. En efecte és més senzill admetre que surti de metàtesi de Barranc de *N'Alazrac*; i aglutinat, amb metàtesi, *de-nal(z)drac > delanadrac*. Recordem que en la toponímia val. aviat es perdé la noció del títol-article personal *En* (aglutinant *Engalceran*, *Embesora* etc.). Penàguila fou lloc de resistència màxima d'*Alazraq*. Així ho explica Jaume I «*Alaçrac* nos ha emblat Penàguila» (*Cròn.*, Ag., p. 381). Altres vegades escriu *Alazrat* (bis) o *Alazarch* (380.9). I en efecte, també hi apareix alterat (com en el nostre NL) en *Lan-* i *-dr-*: «cap sarraí li ha trencat promesa de *Landrach* [ed. Val., *Lançrat* ed. Ag.] enfora» (376.5f.), «*Aladrach*» (379.13).

Les empreses d'*Alazrac* s'estengueren més enllà. 7 k. dret al Sud d'aquest barranc hi ha la pda. *L'Asurca* (entre Rellu i Torremaçanes) (veg. s. v.) que ve de *az-zurq* 'els blaus' (plural d'*azraq*), probablement altre centre de força dels moriscos resistents capitanejats per *Alazraq* 'el Blau'. En efecte: li trenca promesa a Rugat (376.5f.); i després: «*Aladrach* vos ha pres alguns castells --- *Galaner* [V. de Gallinera] e *Serra e Pego*» (379.13).

Un altre testimoni d'aquesta variant (potser el mateix lloc o un de ben proper) tinc anotat com pda. de Calp *Les Urques* (xxxv, 130.21) o sigui *lèz úrkes*.

Anarins, *Punta dels ~*, te. Roses (xlv, 108), ja prop del Cap de Nofeu; el fet de ser tocant (immediat a l'E.) a la *Cala d'Oques*, mostra que deu venir d'**Anadins* (= *anadons*), dim. d'*ànet* = *ànec*, *ANÀTEM*. Amb la mateixa -r- secundària, la forma *Annares* o *Anneres* que explico en el *DECat* (s. v. *sòllera*) i localitzo a l'article *ànec* (vol. 1, 311b11) on cito el NL *Anets* a Sueca. A Rodés (de Conflent) *Els Anecs*, pda. al peu de les *Gardioles* (xxvi, 202.23).